

SAK 14 REGULERING AV FISKET ETTER MAKRELLSTØRJE I 2022

1 SAMMENDRAG

Rammebetingelsene for fisket etter makrellstørje fastsettes av den internasjonale kommisjonen for bevaring av atlantisk tunfisk, ICCAT (The International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas). Årsmøtet i ICCAT vil, som følge av den pågående Covid-19 pandemien, avholdes digitalt i år i perioden 15.-23. november. De endelige rammebetingelsene for fisket etter makrellstørje i 2022 vil først være på plass etter dette møtet. I det følgende legges innværende års kvote, inkludert en eventuell overføring fra 2021, til grunn ved forslag til regulering for 2022, og det understrekes at tallene er ment som en illustrasjon.

Fiskeridirektøren forutsetter at norsk regulering blir i samsvar med ICCAT sine vedtak etter at høringsprosessene er avsluttet.

Det bemerkes for øvrig at fisket for 2021 ikke var avsluttet da dokumentet ble skrevet.

Fiskeridirektøren foreslår i all hovedsak en videreføring av reguleringen av makrellstørje fra 2021, men ønsker å foreta noen justeringer for å sikre at forholdene legges til rette for at den norske kvoten fiskes, blant annet i fisket etter makrellstørje med not. I den forbindelse nevner Fiskeridirektøren at ICCAT åpner for såkalt Joint Fishing Operation (JFO). Dette er et fiske der flere fartøy som fisker med not samarbeider, og der fangsten hos ett av fartøyene kan registreres på kvoten til et annet fartøy innenfor en allerede avtalt fordelingsnøkkel. Fiskeridirektoratet vil undersøke om det er mulig å melde inn alle fartøyene som fisker med not i en JFO og så benytte denne kun i tilknytning til fangstsertifikat. Fiskeridirektoratet ønsker også en tilbakemelding på om det bør opprettes en egen kvote til yrkesfiskere som fisker makrellstørje med stang.

2 BAKGRUNN

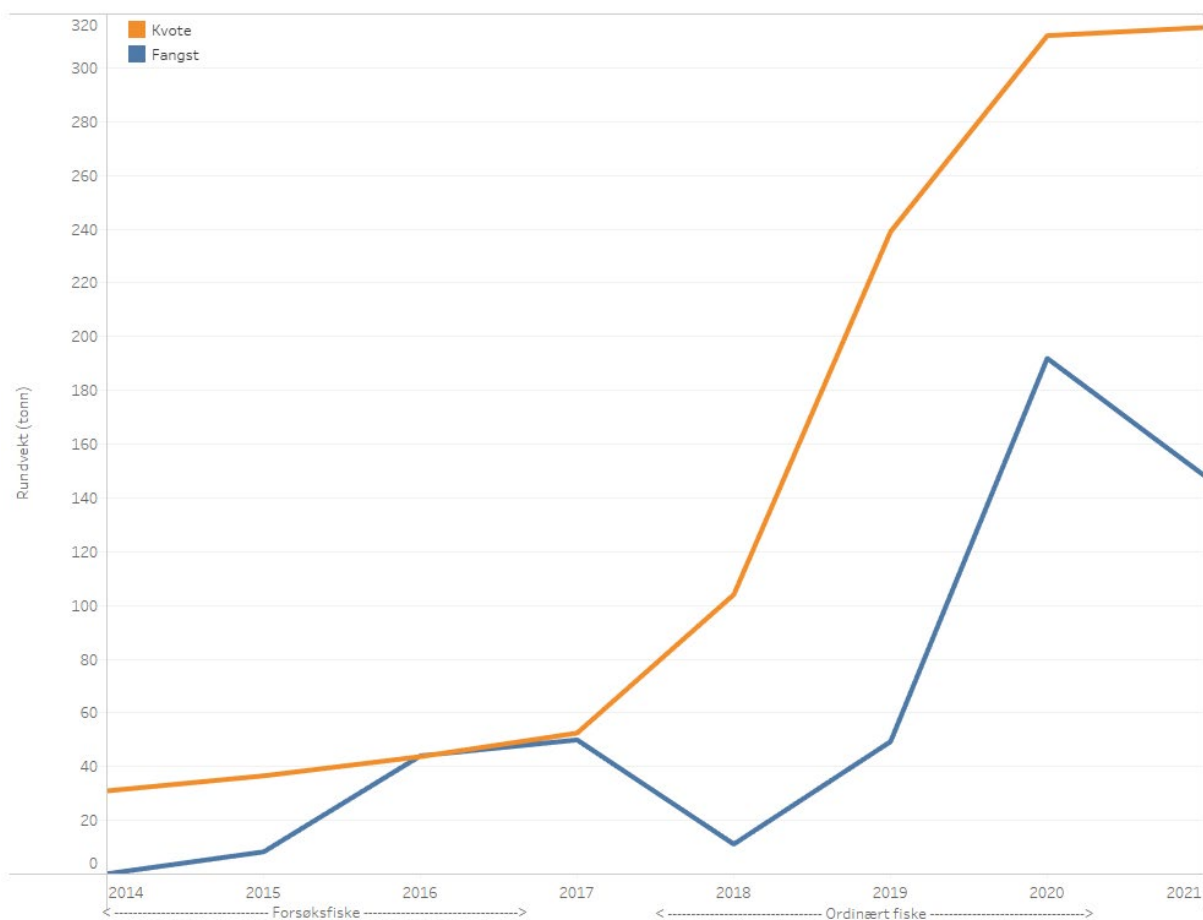
Norske fartøy fisket store fangster av makrellstørje på 1950-tallet, men utover på 60- og 70-tallet falt fangstmengdene, og fra slutten av 80-tallet ble det kun tatt enkelte bifangster. På grunn av artens forfatning ble alt fiske etter makrellstørje i norske farvann forbudt i 2007. Noen bifangster ble registrert i kolmulefisket vest av Irland i 2008, 2013 og 2014. I 2013 ble det også registrert bifangst av makrellstørje i fisket etter hestmakrell i våre farvann. Fordi det var klare tegn til bedring i bestandssituasjonen åpnet Nærings- og fiskeridepartementet for et forsøksfiske etter makrellstørje i norske farvann i 2014 til og med 2016. Fra og med 2017 har fisket etter makrellstørje blitt gjennomført som et ordinært fiske innenfor rammene fastsatt av ICCAT.

Det følger av Havforskningsinstituttets svar, datert 15. oktober 2021, på bestilling fra Fiskeridirektoratet at det både fra fisker- og forskningshold har blitt rapportert økende mengder av makrellstørje i norske farvann etter tilbakekomsten i 2012. Dette vil medføre økende predasjon og dermed økt naturlig dødelighet, av ulike byttedyr gjennom beitesesongen. Foreløpig har Havforskningsinstituttet ikke tilstrekkelig kunnskap til å kunne estimere mengden makrellstørje som årlig vandrer til og beiter i norske farvann. Foreløpige analyser av satelittmerkedata viser at merkede makrellstørjer har oppholdt seg i flere uker i

norske farvann, men det kreves et større antall merkede individer for å kvantifisere oppholdstid i norske farvann. Havforskningsinstituttet har også begrenset kunnskap om hvor mye byttedyr av ulike arter og størrelser som makrellstørjen tar ut i løpet av en beitesesong i norske farvann. Det er derfor foreløpig heller ikke mulig å kvantifisere hvilken påvirkning den økende tilstedeværelsen av makrellstørje i norske farvann har på bestandsstørrelsen til andre arter.

Figur 1 viser utviklingen i kvote og fangst siden forsøksfisket startet opp i 2014. Den store økningen i den norske kvoten skyldes både at totalkvoten for makrellstørje har økt i løpet av perioden, samt at Norge også har fått en større andel av totalkvoten.

Figur 1: Oversikt over norsk kvote og fangst i årene 2014-2021

3 ICCAT

Makrellstørje er en langtmigrerende art som forvaltes av den regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen ICCAT. Norge ble medlem i 2004 etter å ha hatt observatørstatus i organisasjonen i mange år.

ICCATs forvaltningsplan inneholdt frem til og med 2013 et forbud mot fiske etter makrellstørje i våre farvann på det tidspunktet den befinner seg her. Under årsmøtet i ICCAT i 2013 fikk vi imidlertid gjennomslag for, innenfor strenge rammer, å åpne for fiske i norske

farvann med line i perioden fra og med 1. august til og med 31. januar og med ringnot fra og med 25. juni til og med 31. oktober. Den norske fiskesesongen ble, under årsmøtet i 2018, utvidet for not til å gjelde fra og med 25 juni til og med 15 november fra og med 2019. For fartøy som fisker med line og som er under 24 meter åpnet ICCAT for fiske gjennom hele året, men satte likevel et vilkår om at den enkelte medlemspart må regulere fiskesesongen nærmere i det nasjonale regelverket.

4 FISKET ETTER MAKRELLSTØRJE I 2020

Den norske kvoten av makrellstørje for 2020 var i utgangspunktet på 300 tonn. Norge søkte imidlertid Panel 2 i ICCAT om å få overført 5 % av ubenyttet kvantum fra 2019 til 2020, og fikk dette godkjent. Vedtaket innebar et tillegg i kvoten på 11,95 tonn. Norsk totalkvote av makrellstørje i 2020 ble dermed satt til 311,95 tonn.

Tre fartøy som fisket med line og åtte fartøy som fisket med not deltok i fisket. Syv av de åtte notfartøyene var under 40 meter og ett var over 40 meter. I tillegg deltok 24 lag i rekreasjonsfisket etter makrellstørje, og 18 av disse fikk også adgang til å delta i merk- og slippfisket etter makrellstørje fra fiskets begynnelse. Ytterligere to lag av de 24 opparbeidet seg etter hvert tilstrekkelig kunnskap til å bli oppgradert til merk- og slippfiskelag.

Gruppekvoten til notfartøyene ble satt til 256 tonn og hvert av fartøyene ble tildelt en fartøykvote på 32 tonn garantert kvantum. Fra og med 17. september ble dette kvantumet økt til 34,5 tonn for å søke å sikre at den norske totalkvoten ble tatt. Den 28. september ble det funnet grunnlag for å øke kvotene ytterligere til 40 tonn. De ekstra tonnene ble gitt som et maksimalkvotetillegg. Linefartøyene ble tildelt en gruppekvote på 19 tonn, og hvert av fartøyene ble tildelt en fartøykvote på 6 tonn. Gruppekvoten til rekreasjonsfiskerne ble satt til 5 tonn, og hvert lag fikk adgang til å fiske en makrellstørje til matauk. Gruppekvoten til merk- og slippfiskerne ble satt til 1 tonn og denne kvoten skal dekke fangst av makrellstørje som er død/døende som følge av merk- og slippfisket. Det ble videre avsatt 6 tonn til forskning på levendelagring av makrellstørje. I motsetning til i 2019 fortsatte flere av fartøyene fisket i oktober, og meldingene fra merk- slipp og rekreasjonsfiskerne var at det fortsatt var store mengder fisk enkelte steder, selv i midten av oktober.

I 2020 ble det fisket totalt 194 tonn makrellstørje. Av dette fisket notfartøyene 189 tonn, linefartøy 0,5 tonn, mens rekreasjonsfiskerne fisket 1,8 tonn. Det ble registrert 2,6 tonn bifangst i 2020. Halvparten av dette var makrellstørje som gikk i oppdrettsmerd.

Det er et krav i forvaltningsplanen for makrellstørje, ICCAT-rekommandasjon 19-04, at alle fartøy som fisker med not skal ha internasjonal observatør om bord. Som følge av Covid-19 pandemien informerte Nærings- og fiskeridepartementet den 20. august 2020 ICCAT-sekretariatet om at departementet hadde besluttet å forby norske fartøy å ta om bord internasjonal observatør. I sin begrunnelse viste departementet blant annet til økningen av Covid-19, både nasjonalt og internasjonalt. Det ble også informert om at det vil kunne komme strengere restriksjoner enn de Norge på daværende tidspunkt allerede hadde innført. Departementet informerte samtidig om at heller ikke norske inspektører fikk lov til å gå om bord i fartøyene, og viste til en nasjonal risikovurdering som hadde blitt gjennomført. I den forbindelse ble det også vist til at eventuell smitte kan føre til alvorlig sykdom, og i verste fall død, og at dette alvorlige skadepotensialet ble tatt med i betraktning ved vurderingen av om observatør kunne komme om bord i fartøy eller ikke.

Fiskeridirektoratet var i tett dialog med ICCAT-sekretariatet og med det regionale observatør program (ROP) for å finne løsninger som sikret at så mye som mulig av informasjonen som ICCAT observatørene vanligvis oversender til ICCAT likevel ble sendt og for å sikre at Norge fortsatt kunne delta i observatørprogrammet. I den forbindelse har blant annet hvert notfartøy utpekt en person om bord som skal være ansvarlig for å fylle ut et skjema som oversendes til Fiskeridirektoratet for kontroll, før det videresendes til ICCAT-sekretariatet.

Når det gjelder forskning gjennomførte Havforskningsinstituttet i september 2020 fiske med fartøyet Vestbris der formålet var å fangste makrellstørje som skulle settes i merd og levendelagres. I løpet av toktet ble det lagret akustiske data som skal bidra med økt kunnskap for identifisering og telling av makrellstørje. Havforskningsinstituttet har meldt tilbake at fangst og overføring av makrellstørje fungerte bra. Imidlertid var det vanskelig å få oversikt over hvor mange størjer som ble overført til merd, selv om stereoskopiske kamera ble benyttet. Dessverre måtte Havforskningsinstituttet avbryte forsøket og fisken ble tatt med på land. Havforskningsinstituttet opplyser imidlertid at de har høstet nyttig lærdom fra forsøket, og de har også tatt prøver som vil bidra til økt kunnskap om makrellstørje fra fangsten

Merk- slipp og rekreasjonsfisket i 2020 skjedde i samarbeid mellom Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet. Merk- og slipp delen av fisket er avhengig av godkjenning fra Mattilsynet. I 2020 ble det satt av 5 tonn makrellstørje til rekreasjonsfiske, og et tonn til utilsiktet dødelighet under merk- og slippfiske. Havforskningsinstituttets rolle var å yte bistand til Fiskeridirektoratet i forbindelse med vurdering av søknader til deltakelse og oppfølging av selve fisket, og å hente inn nødvendige tillatelser til merking. I tillegg gjennomførte Havforskningsinstituttet satellittmerking av fisk fra egen båt.

Havforskningsinstituttet var i 2020 også på ulike mottak og tok prøver av makrellstørjene som ble landet der. Totalt ble det tatt prøver av 359 makrellstørjer i 2020. Disse prøvene ble sendt til vitenskapskomiteen i ICCAT (SCRS) og er svært verdifulle når det gjelder å bidra til kunnskap om makrellstørjen.

Havforskningsinstituttet informerte i 2020 om at både rekreasjonsfisket og merk-og-slipp fisket ga Havforskningsinstituttet tilgang til en rekke data. Totalt ble det landet 8 makrellstørjer i rekreasjonsfisket. Havforskningsinstituttet fikk tilsendt filet- og organprøver av 4 av individene, og disse har blitt analysert for blant annet miljøgifter og parasitter. Disse prøvene hadde Havforskningsinstituttet ellers ikke fått tilgang til siden filetp prøvene krever oppdeling av fisken i flere biter, noe som ikke er mulig med kommersiell fangst. Under merk- og slippfisket ble det merket totalt 8 makrellstørjer med spagettimerker. Denne merkingen var en del av et stort internasjonalt merkeprosjekt (ICCAT-GBYP) og ved gjenfangst vil man få informasjon om vekst og vandring. Under merk- og slippfisket døde en fisk ved båten på grunn av propellskade, og filet- og organprøver av denne fisken ble sendt til Havforskningsinstituttet for videre analyse, og resten av fisken ble spist. Fisken ble ikke avregnet norsk kvote, men en særlig avsetning ICCAT har til såkalt «Research Mortality». Havforskningsinstituttet merket totalt 5 makrellstørjer med satellittmerker (4 fanget av Havforskningsinstituttet og en av et merk- og slippsteam på oppdrag fra Havforskningsinstituttet). Dette er like mange satellittmerker som det Havforskningsinstituttet fikk tildelt fra ICCAT i 2020. Satellittmerkene gir detaljert informasjon på vandringen av

størje over et år. Alle fiskene med satellittmerker ble merket nord for 61°N som er den nordligste merking av makrellstørje med satellittmerker noensinne. Havforskningsinstituttet informerte også om at samarbeidet med stangfiskerne hadde vært utmerket, og alle aktive fisketeam var i jevnlig dialog med instituttet. Det var mange flere lag som deltok i stangfisket enn tidligere år, noe som har bidratt til en mer vellykket gjennomføring. Det ble rapportert om flere enn 100 observasjoner av makrellstørje gjennom dette fisket, også fra områder der det ikke ble bedrevet kommersielt fisket etter makrellstørje i år (for eksempel Skagerrak). Rask deling av pålitelige observasjoner bidro til at satellittmerkingen kunne planlegges bedre og gjennomføres med suksess. Det ble også rapportert om jevn utveksling av informasjon mellom rekreasjonsfiskere og yrkesfiskere. Fisket er under utvikling og er svært utfordrende. Selv om det har blitt stilt svært strenge krav til både kunnskap og utstyr, var det i 2020 noe utstyrssvikt der snøret har røket. Dette er ikke ønskelig og Havforskningsinstituttet innhentet informasjon om hver fisk som ble tapt og jobbet med en årsaksanalyse slik at tap av fisk kunne minimeres i fremtiden. De fleste fisketeamene har delt denne informasjonen med andre og allerede justert på utstyret for å redusere risikoen for fisketap på grunn av utstyrssvikt. I tillegg til prosjektene som omtales over, meldte Havforskningsinstituttet fra om følgende tokt knyttet til makrellstørje:

Havforskningsinstituttet gjennomførte også et kombinert akustisk og visuelt tokt 9-18 september om bord på M. Ytterstad med hovedfokus mellom Måløy og Austevoll. Målsettingen var å detektere og identifisere makrellstørje i norske farvann. Det langsiktige målet er å utvikle fiskeriuavhengige metoder for mengdemåling av makrellstørje i norske farvann. Toktet ble dessverre begrenset på grunn av mye dårlig vær i toktperioden. Samtidig fikk vi testet ut en rekke ulike sonarer med frekvenser fra 70 til 500 kHz i kombinasjon med dedikerte visuelle observasjoner av makrellstørje i overflaten. Det var hovedsakelig mindre stimer (< 10 individer) som ble observert visuelt og detektert med sonar. Det var mulig å følge enkelte stimer av makrellstørje over kortere perioder som gav nyttig informasjon om vandringshastighet, retning og dyp.

5 FISKET ETTER MAKRELLSTØRJE I 2021

Den norske kvoten av makrellstørje for 2021 var i utgangspunktet på 300 tonn. Norge søkte imidlertid Panel 2 i ICCAT om å få overført 5 % av ubenyttet kvantum fra 2020 til 2021, og fikk dette godkjent. Vedtaket innebar et tillegg i kvoten på 15 tonn. Norsk totalkvote av makrellstørje i 2021 ble dermed satt til 315 tonn. Fra årets begynnelse fikk åtte notfartøy, ett over 40 meter og syv under førti meter, tildelt en kvote på 31,75 tonn makrellstørje hver. Tre fartøy som fisket med line fikk adgang til å delta i fisket og hvert av disse fikk tildelt en fartøyskvote på 6 tonn. For øvrig ble det avsatt 4 tonn til merk- og slippfisket etter makrellstørje, 6 tonn til rekreasjonsfisket etter makrellstørje, 18 tonn til forskning på levendelagring av makrellstørje og 15 tonn til bifangst av makrellstørje for fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket.

Som følge av manglende soneadgang i britisk sone i fisket etter makrell, var det flere fartøy som fisker med not som takket nei til å delta i fisket etter makrellstørje i 2021. Fartøyet over

40 meter valgte tidlig å trekke seg fra årets fiske, og dette fartøyet ble erstattet med et fartøy under 40 meter. Før fisket etter makrellstørje begynte valgte nok et fartøy å trekke seg. I september måtte ytterligere et fartøy trekke seg på grunn av uforutsette hendelser og ett linefartøy trakk seg som følge av havari. Når det gjaldt notfartøy takket Spjøringen, Orfjord, Sjarmør, Hillersøy, Edna Synnøve og Vesbris ja til å delta i fisket. Alle fartøyene var under 40 meter. Totalt har fire av notfartøyene deltatt i selve fisket hittil i år og de har fisket 566 makrellstørjer, med en totalvekt på 143 tonn. Av linefartøy var det Pilen, Kari og Ine Marie som fikk tillatelse til å delta i fisket. Ingen av disse fartøyene har meldt om fangst av makrellstørje hittil i år. Så langt i år er det registrert 8 tonn makrellstørje som bifangst, mens rekreasjonsfiskerne har landet 2,5 tonn makrellstørje. Totalt er 153 tonn av den norske kvoten på 315 tonn makrellstørje fisket pr. 20. oktober.

En stor utfordring i 2021 var knyttet til hvorvidt alle fartøy kom til å delta i fisket eller ikke, og om det ville være mulig å refordele. Fiskeridirektoratet refordelte den 27. august og 24. september, og sendte i tillegg ut en melding den 21. september til næringen for å be om bistand til å finne ut av hva man skulle gjøre for å sikre at den norske kvoten ble tatt. Flere fartøy ønsket å fiske makrellkvoten sin før de begynte på fiske etter makrellstørje. Samtidig tilsa tidligere erfaring at det ville bli vanskeligere å fiske størje lengre ut på høsten, fordi dårlig vær ville gjøre det vanskelig å gjennomføre et slikt fiske. I og med at kvotene i all hovedsak var delt ut som fartøykvoter risikerte man et overfiske dersom det ble refordelt. En annen utfordring i 2021 var at det var vanskelig å få eksportert bifangst av makrellstørje til enkelte land. Norske myndigheter arbeider med å få andre land til å forstå at denne fangsten er innenfor den norske kvoten, og Fiskeridirektoratet utarbeider en kort oversikt over regelverket i ICCAT som selgere kan benytte opp mot potensielle utenlandske kjøpere. Fiskeridirektoratet har meldt problemstillingen videre til Nærings- og fiskeridepartementet. Når det gjelder fangst ut over fartøyets kvote er regelverket i ICCAT formulert slik pr. i dag at denne fangsten kun kan omsettes innenlands til tross for at fangsten er innenfor norsk kvote. Se for øvrig punkt 6.3.1.1. om Joint Fishing Operation – JFO.

Heller ikke i 2021 tillot Nærings- og fiskeridepartementet ICCAT-observatører om bord i fartøyene, til tross for at det er et krav fra ICCAT med 100 % observatørdekning. I likhet med i 2021 var begrunnelsen for å nekte observatørene å komme i bord i fartøyene risiko for spredning av Covid-19 med de eventuelle følger for liv og helse det kunne få.

Totalt deltok 41 fiskelag i rekreasjonsfisket etter makrellstørje. 29 av disse lagene deltok også i merk- og slippfisket. Så langt i år har 8 makrellstørjer blitt merket med spaghettimerke, som en del av et stort internasjonalt prosjekt, 9 makrellstørjer har blitt overlevert til Havforskningsinstituttet for satelittmerking. Ytterligere 12 makrellstørjer har blitt landet, og Havforskningsinstituttet har fått tilgang til vevsprøver (filet) til miljøgift- og næringsstoffanalyse som ikke er mulig å ta på fisk som går til omsetning, fordi prøvene vil ødelegge størjens salgbarhet på grunn av måten prøven tas på. Over 400 fisketurer fra Svenskegrensen i sør til Frøya i nord har blitt tatt, og det er registrert over 1 000 observasjoner av makrellstørjer. Disse observasjonene har blitt brukt i flere rapporter fra Havforskningsinstituttet. Merk- slipp og rekreasjonsfisket har i tillegg avdekket flere gode fiskeplasser, noe som også har ført til vellykket satelittmerking av makrellstørje både i 2020 og 2021.

I likhet med i 2020 gjennomførte Havforskningsinstituttet i 2021 forskning på levendelagring av makrellstørje. Tilbakemeldingen i 2021 var at «flekkenene» med makrellstørje var så store på tidspunktet for fiske, at man ikke ønsket å kaste på dem og dermed risikere for store mengder

makrellstørje i merden. Havforskningsinstituttet har imidlertid høstet mye erfaring knyttet til problemstillinger som må belyses før levendelagring av makrellstørje kan introduseres i Norge.

6 RAMMEVILKÅR FOR REGULERINGEN AV FISKET I 2022

6.1 BESTANDSSITUASJONEN

Bestanden av makrellstørje var lenge, som følge av overbeskatning, i svært dårlig forfatning. For å begrense fangstene og få en effektiv gjenoppbygning på plass, har ICCAT de siste 10-15 årene gjennomført en rekke tiltak, blant annet lave fangstkvoter og krav om å tilpasse fangstkapasitet til kvotene. Videre er det gitt regler om vern av gyteområder, tiltak for å unngå fangst av ungfisk, krav til registrering av all fangst og kontroll med at den årlige totalkvoten ikke overstiges. Som følge av at bestanden er i bedring vedtok partene i ICCAT i årsmøtet i 2018 å gå over fra en gjenoppbyggingsplan til en forvaltningsplan. Forvaltningsplanen, rekommandasjon 19-04, har mindre strenge regler når det gjelder vern av gyteområder, fangst av ungfisk m.m. Norge har arbeidet aktivt for å hindre at regelverket blir for lite strengt, og har også fått igjennom at all fangst skal registreres og avregnes kvote. Dette får særlig betydning hos kontraktsparter som har et landingsforbud, og vil bidra til at man får mer reelle tall knyttet til uttak fra bestanden.

I og med at det er en bedring i bestandssituasjonen av makrellstørje har dette ført til at totalkvoten har økt. I 2018 var totalkvoten på 28 200 tonn, i 2019 år var den på 32 240 tonn, og i 2020 og 2021 var den på 36 000 tonn. Kvoten for 2022 er først klar etter at årsmøtet i november 2021 er ferdig. Vitenskapskomiteen i ICCAT, SCRS, har imidlertid kommet med en anbefaling om en totalkvote på 36 000 også i 2022.

Norge hadde frem til 2017 en andel på 0,23 % av totalkvoten. Denne andelen har økt gradvis i perioden 2018-2019, og for 2020 og 2021 er andelen på 0,83 %. Dagens andeler legger imidlertid ingen føringer for fordelingen i perioden etter 2021, og det er derfor også usikkert hvor høy den norske andelen vil bli i fremtiden.

6.2 AVTALESITUASJONEN FOR 2022

Det er ikke fastsatt en størrelse på Norges kvote av makrellstørje i 2022, men det er ikke usannsynlig at størrelsen på kvoten fra 2021, inkludert overføring, videreføres i 2022. Med forbehold om eventuelle endringer etter at årsmøtet i ICCAT er avsluttet, anbefaler Fiskeridirektøren at den nasjonale reguleringen fra 2021 i all hovedsak videreføres.

Foto: © Brian J. Skerry /National Geographic Stock / WWF

6.3 REGULERING AV FISKET I 2022

Den norske kvoten av makrellstørje i 2021 var, som tidligere nevnt, på 315 tonn inkludert overføring på 15 tonn fra ubenyttet kvote i 2020. Fiskeridirektoratet legger i dette dokumentet til grunn en norsk kvote på 315 tonn, tilsvarende inneværende år. Forutsetningen for denne kvoten er at Norge, i likhet med inneværende år, får overført 5 % av ubenyttet kvote fra fjoråret dersom det åpnes for det og dersom den norske kvoten i 2021 ikke fiskes opp. De 5 % som eventuelt overføres er tatt med i forslaget til regulering, og utgjør, hvis det går gjennom, 15 tonn av de 315.

ICCATs regelverk setter klare begrensninger for hvor mange fartøy som kan fiske etter makrellstørje i de ulike landene. Begrensningene kommer som følge av ICCATs behov for å begrense de enkelte kontraktspartenes kapasitet, og på den måten sikre seg best mulig mot overfiske. I rekommandasjon 19-04 paragraf 22 b) har Norge fått inn et unntak som medfører at vi også i 2022 kan ha flere fartøy som fisker enn det ICCAT vanligvis tillater.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at denne bestemmelsen videreføres til 2022. Forutsetningen for at Norge skal kunne fiske med flere fartøy er imidlertid at Norges fiskeplan blir godkjent i Panel 2 i mars 2022. I mars 2021 fikk Norge godkjent fiskeplanen sin for 2021, til tross for at denne overskred ICCATs kapasitetsbegrensninger noe.

Som tidligere år må notfartøyene som får anledning til å delta uansett oppfylle en del krav, deriblant ha tilstrekkelig lugarplass til en forsker fra Havforskningsinstituttet og til en observatør. Dette kravet, samt øvrige krav, er nærmere beskrevet under.

Fiskeridirektøren viser til at det i dette saksdokumentet er lagt til grunn at den norske kvoten av makrellstørje for 2022 blir fastsatt til 315 tonn. Erfaringer fra de siste års fiske tilsier at det kan være nødvendig å gjøre noen endringer i hvordan yrkesfisket gjennomføres for å sikre at den norske kvoten fiskes.

6.3.1 Fartøy som fisker med not

Innledningsvis legger Fiskeridirektoratet til grunn at det avsettes en kvote på 254 tonn makrellstørje til fartøy som fisker etter makrellstørje med not i 2022. Dette tilsvarer kvoten for inneværende år.

Tidligere år har Fiskeridirektoratet hatt fokus på at det er viktig at så mange fartøy som mulig får adgang til å delta i fisket for å sikre at kvoten fiskes. Tilbakemeldinger fra fartøy som har deltatt i fisket viser at makrellstørjen beveger seg over store strekninger på kort tid, og fiskerne er avhengige av observasjoner for å få fisket kvoten. Etter at merk- slipp og rekreasjonsfiskerne fikk delta i fisket etter makrellstørje vil imidlertid observasjoner fra denne gruppen kunne hjelpe yrkesfiskerne og dermed minske behovet for at mange fartøy deltar i fisket. I den forbindelse viser Fiskeridirektøren til at det er store kostnader knyttet til makrellstørjefisket, noe som kan føre til manglende økonomi i dette fisket dersom antall fartøy blir for høyt og fartøykvotene blir for lave.

Pr. i dag er store deler av den norske kvoten ufisket, dette til tross for at det har vært gode forekomster av makrellstørje i våre farvann. Dette er en uheldig situasjon. Spørsmålet om refordeling har flere ganger vært oppe i forbindelse med årets sesong for fartøy som fisker med not. Fartøy som var i gang med fisket ønsket å få informasjon om eventuell kvoteøkning så tidlig som mulig. Samtidig var kvotene delt ut som garanterte kvoter fra årets begynnelse. Etter at Fiskeridirektoratet hadde refordelt kvote fra fartøy som ikke deltok i fisket, samt deler av kvoten som var avsatt til bifangst, var realiteten den at ytterligere refordeling ville kunne bidra til at den norske totalkvoten ville bli overfisket dersom alle fartøyene fisket sin kvote. Fiskeridirektoratet har hatt fortløpende kontakt med fartøyene som fisker med not og som er påmeldt årets fiske for å forsikre seg om at disse planlegger å fiske etter makrellstørje. Pr. 25. oktober er det likevel to fartøy som har planlagt å fiske, men som fortsatt ikke har startet årets fiske etter makrellstørje. Som følge av at problemstillingen virkelig kom på spissen i inneværende år mener Fiskeridirektoratet at det er nødvendig å foreta justeringer i tildelingen av kvoter. Det kan være hensiktsmessig å vurdere en overgang til en maksimalkvoteregulering med en garantert kvote i bunn.

Som nevnt tidligere, har det vært et unntak fra å ha internasjonal observatør om bord i 2020 og 2021. Dersom pandemisituasjonen tilsier at fartøyene igjen kan ha internasjonal observatør om bord i 2022, vil det være naturlig å anta at fartøyene vil velge å fiske aktivt etter makrellstørje i de periodene hvor fartøyet har meldt at de ønsker å fiske etter makrellstørje, siden det da vil være løpende utgifter til observatør i den innmeldte perioden. Risikoen for at vi havner i en tilsvarende situasjon i 2022 som i 2021 kan således være lavere. For å sikre at fartøyene forplikter seg til å delta i fisket foreslår Fiskeridirektøren imidlertid at fristen Norge har til å melde på fartøy og søke om observatør skal gjelde som et skjæringspunkt for fartøyene, uavhengig av om det skal fiskes med observatør i 2022 eller ikke. Dette skjæringspunktet innebærer at fartøy som ikke har meldt seg på og betalt honorar til observatør innen den offisielle fristen hos ICCAT ikke får delta i fisket i 2022. Denne fristen er vanligvis i april det året fisket pågår. De siste årene har Fiskeridirektoratet brukt svært mye tid for å søke å gi fartøyene som deltar i fisket så mye fleksibilitet som mulig – blant annet ved å gå i dialog med ICCAT for å utsette fristen for påmelding og utsette fristen for innbetaling av beløp for observatør. Grunnen til at det ekstra arbeidet ble lagt ned av Fiskeridirektoratet var Covid-19 pandemien og de uforutsigbare forholdene som har rådet. Arbeidet med reguleringen av makrellstørje er svært tidkrevende, og Fiskeridirektoratet mener at det nå er nødvendig å begrense arbeidsmengden i den grad det er mulig. Et tidlig

skjæringstidspunkt vil også gjøre det mye mer forutsigbart for fartøyene som deltar, blant annet fordi det vil være lettere for Fiskeridirektoratet å gjennomføre eventuelle refordelinger.

Fiskeridirektøren legger til grunn at fartøy som fisker med not deles inn i to grupper, en gruppe for fartøy som er over 40 meter og en gruppe som er under 40 meter.

Alle fartøy som deltok i fisket i 2021, bortsett fra ett, har fisket to år i strekk. I henhold til diskusjon i reguleringsmøtet høsten 2019 er det i 2022 klart for rullering. I utgangspunktet legger Fiskeridirektøren til grunn at fartøy som fisker med not og som får mulighet til å delta i fisket i 2022 får en opsjon på å delta i fisket i to år. Fiskeridirektøren legger videre til grunn at fartøyet som fisker med not og som kom inn i fisket i 2021 for første gang får opsjon på å delta i fisket i ett år til. Fiskeridirektøren viser i den forbindelse til at det først vil være klart etter at Panel 2 møtet i ICCAT er gjennomført om Norge får godkjent sin fiskeplan, og dermed også sin plan for hvor mange fartøy som får delta i fisket i 2022. Fiskeridirektøren viser for øvrig til trekningslisten fra 2020, og foreslår at denne legges til grunn også for fisket i 2022 med de ekstra fartøyene som har meldt seg på etter at listen ble trukket. Det bemerkes at fartøy som har meldt seg på etter at listen ble trukket legges inn nederst på listen og i den rekkefølgen de har kommet inn.

Dersom det ikke melder seg tilstrekkelig antall fartøy som er interessert å delta i fisket i 2022 i en gruppe foreslår Fiskeridirektøren at det, i samråd med næringen, vurderes om antall fartøy i en annen gruppe skal økes, eller om fartøykvoten til de andre fartøyene skal økes. Antall fartøy kan kun økes dersom fristen for oversendelse av fartøyinformasjon til ICCAT ikke har gått ut.

Fiskeridirektøren foreslår at det avsettes en kvote på 254 tonn til fartøy som fisker etter makrellstørje med not i 2022

Fiskeridirektøren foreslår at åtte fartøy som fisker med not skal få delta i fisket etter makrellstørje i 2022. Fiskeridirektøren legger til grunn at dersom åtte fartøy som fisker med not får delta i fisket i 2022 vil ett fartøy over 40 meter og syv fartøy under 40 meter få muligheten. Fiskeridirektøren forutsetter videre at rulleringslisten fra 2020 legges til grunn ved utvelgelsen av hvilke fartøy som får delta.

Fiskeridirektøren ber om tilbakemelding fra reguleringsmøtet på om fisket etter makrellstørje med not skal endres på en slik måte at fartøyene får en maksimalkvote med en garantert kvote i bunn.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre fartøygruppen på not som ble innført i fisket etter makrellstørje i 2019. Dette innebærer at alle fartøy under 40 meter som fisker med not reguleres i en gruppe, og alle fartøy over 40 meter som fisker med not reguleres i en gruppe.

Fiskeridirektøren viser for øvrig til trekningslistene fra 2020, og foreslår at denne legges til grunn også for fisket i 2022 med de ekstra fartøyene som har meldt seg på etter at listene ble

trukket. Dette innebærer at fartøy som får tilbud om deltakelse vil ha en opsjon på fiske etter makrellstørje i 2 år. Siden det er usikkert hvor stor makrellstørjekvoten blir i årene som kommer vil fartøyene ikke være garantert å få fiske makrellstørje i to år på rad. I den forbindelse viser Fiskeridirektøren til at det er etablert en egen rulleringsliste for fartøy som fisker med not og som er under 40 meter, en for fartøy som fisker med not og som er over 40 meter.

Fiskeridirektøren legger til grunn at det ene nye fartøyet som kom inn i fisket etter makrellstørje med not i 2021 har opsjon på deltakelse i fisket også i 2022. Fiskeridirektøren foreslår videre at ytterligere seks fartøy under 40 meter som fisker med not og ett fartøy over 40 meter som fisker med not får delta i fisket. Dette er en endring fra tidligere år der to fartøy over 40 meter og 6 fartøy under 40 meter har fått adgang til å delta i fisket. Bakgrunnen for endringen er at det for fartøy over 40 meter har vært liten interesse til å delta i fisket. Fiskeridirektøren ber om tilbakemelding på hvor mange fartøy over og under 40 meter og som fisker med not som skal få delta i fisket etter makrellstørje. Fiskeridirektøren ber videre om innspill fra reguleringsmøtet på om fartøyene utelukkende skal få tildelt garanterte kvoter eller om de skal få tildelt en fartøykvote i bunn og maksimalkvote på topp, eller om de kun skal få tildelt maksimalkvoter. Fiskeridirektøren ber reguleringsmøtet om innspill når det gjelder størrelsen på disse kvotene. Fiskeridirektøren foreslår at, dersom det tildeles garanterte kvoter eller fartøykvoter, skal det settes en skjæringsdato der disse kvotene kan oppheves. Fiskeridirektøren ber om innspill på hvilken dato et slikt skjæringspunkt for at kvotene skal oppheves skal settes til.

Fiskeridirektøren foreslår videre at dersom det ikke melder seg tilstrekkelig antall fartøy som ønsker å delta i fisket i 2022 i en gruppe kan det, i samråd med næringen, vurderes om antall fartøy i en annen gruppe skal økes, eller om fartøykvoten til de andre fartøyene skal økes. Antall fartøy kan kun økes dersom fristen for oversendelse av fartøyinformasjon til ICCAT ikke har gått ut.

Dersom et fartøy trekker seg etter at fristen for å sende over informasjon til ICCAT om hvilke fartøy som skal delta i fisket har gått ut, foreslår Fiskeridirektøren at kvoten til fartøyet som trekker seg fordeles mellom de øvrige fartøyene som skal delta i fisket etter makrellstørje i samråd med næringen.

6.3.1.1. Joint Fishing Operation - JFO

For at en fangst skal kunne omsettes utenlands, er det et krav i ICCAT at fangsten må være tatt innenfor fartøyet kvote. I den forbindelse bemerker Fiskeridirektoratet for ordens skyld at det etter norsk regelverk er slik at verdien av fangst utover kvote skal inndras, men at selve fisken kan omsettes. Fiskeren vil kunne få et ilandføringsvederlag for fisken som skal dekke kostnadene ved å ta død og døende fisk med til land, men vil ikke få verdien av selve fisken. Størrelsen på ilandføringsvederlaget i kroner og ører beror på hvilken pris fangsten får. Dersom fangsten selges på innenlandsmarkedet, har det vist seg at prisen har vært så lav at fartøyet vil gå i minus fordi pris på emballasje av makrellstørje er så høy. Som følge av at den innenlandske etterspørselen etter makrellstørje raskt ble mettet, var det i år ekstra utfordrende

å omsette fangst som oversteg fartøyets kvote. Dette har ført til at makrellstørje har gått til mel og olje, eller blitt destruert.

Som nevnt innledningsvis åpner ICCAT for «Joint Fishing Operation» (JFO). Dette er et fiske der flere fartøy som fisker med not samarbeider, og der fangsten hos ett av fartøyene kan registreres på kvoten til et annet fartøy innenfor en allerede avtalt fordelingsnøkkel. For at en JFO skal tillates må medlemslandet godkjenne den. Videre gjelder følgende kriterier:

- hvert fartøy i JFOen (kan være mer enn to) må være utstyrt til å fiske etter makrellstørje,
- fartøyene må ha hver sin spesifikke individuelle kvote og
- fisket må foregå innenfor gjeldende regelverk

Når kvotene til fartøyene i JFOen summeres skal de ikke overstige totalkvoten som er gitt til den spesifikke JFOen.

Ut fra slik Fiskeridirektøren forstår ICCAT-regelverket, vil en medlemspart kunne ha flere JFO-er. Det betyr at en JFO eksempelvis kan bestå av tre fartøy som fisker med not og en annen JFO kan bestå av fem fartøy som fisker med not. Fartøy kan også velge å stå utenfor JFO. Fordelen med bruk av JFO er at fartøy som fisker ut over sin kvote vil kunne føre denne fangsten i land og belaste et annet fartøy i JFO-en sin kvote. De senere årene har det hovedsakelig vært to ulike kjøpere av makrellstørje. Det vil da eksempelvis være mulig å samle fartøyene som har avtale med en kjøper i en JFO og fartøy som har avtale med en annen kjøper i en annen JFO. Bruk av JFO vil uansett gjøre det mulig å eksportere fangsten ut av landet, og man unngår at størje av god kvalitet må gå til mel og olje eller destrueres. Fiskeridirektøren ønsker å få tilbakemelding fra reguleringsmøtet på om frivillig bruk av JFO blant fartøy som får delta i fisket etter makrellstørje vil kunne bidra til å løse problemstillingen knyttet til overfiske av kvote. Fiskeridirektoratet vil undersøke om det er mulig å benytte seg av en slags «hybrid» løsning der en eventuell har en samlet JFO for de norske fartøyene og at denne meldes inn til ICCAT slik at det blir mulig å omsette fangst som fiskes utover det enkelte fartøyets kvote. En slik hybrid vil muligens kunne innebære at fartøyet får verdien av fangsten inndratt, men at overskytende kvantum belastes en «reservekvote» som er avsatt til formålet. Fiskeridirektøren er videre interessert i tilbakemelding på fordeler/ulempes reguleringsmøtet ser kan oppstå dersom bruk av JFO innføres.

Fiskeridirektøren ønsker innspill på en eventuell bruk av JFO som beskrevet ovenfor.

6.3.1.2 Makrellstørjenot

Fiskeridirektøren har anbefalt at det innføres en regel om at notfartøy som fisker etter makrellstørje kun kan gjøre dette med størjenot. Bakgrunnen for denne anbefalingen er at størjenot gir et renere fiske med mindre bifangst, slik at fartøyet vil kunne fiske i områder med eksempelvis makrell- eller kolmuleforekomster. Bruk av størjenot vil trolig også øke kvaliteten og dermed verdiskapningen av fisket. I 2019 innførte Nærings- og fiskeridepartementet krav om at fartøy som deltar i fisket med not må fiske med en not der maskevidden (helmaske) i noten ikke skal være mindre enn 100 mm. Kravet ble videreført i 2020 og 2021 og Fiskeridirektøren mener det er fornuftig å videreføre dette kravet også i 2022. Notene bør være utformet på en slik måte at makrellstørjen ikke henger seg fast i den.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som fisker med not kun kan benytte not der maskevidden (helmaske) i noten ikke er mindre enn 100 mm.

6.3.1.3 Observatørordning

Fiskeridirektoratet legger til grunn at dersom situasjonen knyttet til Covid-19 pandemien bedrer seg, herunder muligheten til å reise mellom land, så vil det i 2022 igjen bli påbudt for fartøy å ha med observatør fra ICCAT om bord i forbindelse med fisket etter makrellstørje.

Ringnotfartøy som fisker makrellstørje må ha observatør fra ICCATs regionale observatørprogram om bord 100 % av tiden. Fartøyet må selv bære disse kostnadene, og før observatør tildeles må alle kostnader være betalt. I 2021 omfattet kostnadene et fast beløp på € 8 500 + € 5 500, og i tillegg et døgnhonorar på € 237. For fartøy som tidligere hadde deltatt i fisket og hatt observatør fra ICCAT om bord, var inngangsbeløpet redusert til € 4 500. Videre måtte fartøyet ha egen lugar disponibel til observatøren.

ICCATs regelverk om regionale observatørordning for makrellstørje krever at det skrives en kontrakt (Memorandum of Understanding – MOU) mellom selskapet som leverer observatøren og fartøyet. Kontrakten for 2021 finnes her:

https://www.iccat.int/Documents/Comply/1885-21_ENG.pdf

Kontrakten for 2022 er ikke klar enda.

Ved å signere kontrakten forplikter fartøyet seg til å ta imot observatør uten hensyn til kjønn, religion og alder. Videre plikter fartøyet å sørge for lugar, mat og sanitære forhold tilsvarende offiserenes, samt tilgang til en rekke dokumenter, satelittnavigasjonssystem, radar, elektronisk kommunikasjonsutstyr, tilstrekkelig med plass på broen om bord slik at observatøren kan utføre oppgavene sine m.m. Det er også krav om at observatøren må være dekket av forsikringen om bord.

Ytterligere informasjon om den regionale observatørordningen i ICCAT finnes her:

<http://www.iccat.int/en/ROPbft.htm>

6.3.2. Gruppe for småskala kystfartøy

De siste årene har yrkesfisket etter makrellstørje hatt en egen gruppe bestående av fartøy som fisker med line. Denne gruppen har hatt lite fangst, og Fiskeridirektøren mener derfor det er nødvendig å finne alternative løsninger for å sikre at gruppekvoten fiskes. Fiskeridirektøren foreslår derfor at gruppen for linefartøy fjernes, og viser til at det i denne gruppen har blitt tatt så lite fangst de siste årene at det vil være mer hensiktsmessig om flere fartøy kan søke å ta kvoten sammen. I den forbindelse kan det nevnes at fartøyene som står på listen i det som pr. i dag er linegruppen med all sannsynlighet vil kunne gå inn i gruppen for småskala kystfartøy dersom de søker om å få delta i denne. Fiskeridirektøren ønsker tilbakemeldinger fra høringsinstansene på om det bør opprettes en egen gruppe for fartøy som oppfyller vilkårene for det som i ICCAT rekommandasjon 19-04 paragraf 3 blir definert som «small-scale coastal vessel»:

"small-scale coastal vessel" is a catching vessel with at least three of the five following characteristics: a) length overall <12 m; b) the vessel is fishing exclusively inside the territorial waters of the flag CPC c) fishing trips have a duration of less than 24 hours d) the maximum crew number is established at four persons, or e) the vessel is fishing using techniques which are selective and have a reduced environmental impact."

I rekommandasjon 19-04 paragraf 19 bokstav a fremkommer det videre at CPC-er (medlemsparter) som har autorisert såkalte "small-scale" kystfartøy til fiske etter makrellstørje, skal allokere en spesifikk gruppekvote til disse. Ut fra det Fiskeridirektoratet kan se så vil alle fartøy som pr. i dag er påmeldt til linefisket kunne inngå i en slik gruppe. Fiskeridirektoratet ser for seg at det avsettes en kvote til gruppen, og at kvoten vil reguleres som et «olympisk» fiske der alle som er påmeldt i gruppen kan fiske frem til gruppekvoten er oppfisket. Det vil videre måtte settes strenge krav til deltakelse i gruppen.

Sett i lys av tidligere erfaringer ser Fiskeridirektoratet for seg at det kan komme mange påmeldinger til deltakelse i en slik gruppe, og det er derfor viktig å finne ut hvordan man kan begrense arbeidsmengden knyttet til utvelgelsen og kontroll av denne gruppen. Et minimumskrav er uansett at krav til utstyr tilsvarer de krav til utstyr som i dag settes til merk-slipp og rekreasjonsfiskerne.

Dersom reguleringsmøtet mener at gruppen for fartøy som fisker med line bør videreføres, ber Fiskeridirektoratet om tilbakemelding på om det i tillegg bør opprettes en egen gruppe for småskala kystfartøy.

Fiskeridirektøren foreslår at det avsettes en kvote på 18 tonn til en gruppe for småskala kystfartøy. Denne kvoten tilsvarer kvoten som gruppen for linefartøy har i inneværende år, og forutsetter at gruppen for linefartøy fjernes. Fiskeridirektøren foreslår at gruppen for småskala kystfartøy forbeholdes fartøy til og med 14,99 meter, fordi rapporteringskravene dersom mange fartøy på 15 meter og over deltar i fisket, vil være svært omfattende etter ICCAT regelverket. I tillegg vil det være krav til at fartøy over 15 meter må ha observatør om bord dersom de velger å benytte line. Som alternativ kan det være aktuelt å åpne for at et svært begrenset antall fartøy over 15 meter får anledning til å delta i dette fisket eller i en egen linegruppe.

Fiskeridirektøren foreslår at det i stedet for den gjeldende gruppen for fartøy som fisker med line opprettes en egen gruppe der fartøy med tillatelse kan delta i fisket. Det er et vilkår at fartøyene som deltar i gruppen vil kunne defineres som «small-scale vessels» i henhold til ICCAT regelverket for østlig makrellstørje. Fiskeridirektøren foreslår videre at det innenfor gruppen tillates å fiske med line, stang og/eller juksa, og at fisket er fritt frem til gruppekvoten er oppfisket. Fiskeridirektøren foreslår at det settes en lengdebegrensning på fartøy som deltar på 14,99 meter. Fiskeridirektøren foreslår også at det settes en begrensning på antall deltakere i gruppen på 25 fartøy, og at det for fartøy som fisker med stang gjelder samme krav til utstyr som for fartøy som deltar i merk- slipp og rekreasjonsfisket etter makrellstørje i 2022. Dersom flere fartøy enn 25 fartøy melder seg på til denne gruppen skal det gjennomføres en loddtrekning der de 25 første på listen får tilbud om å delta i fisket, forutsatt at de oppfyller vilkårene for deltakelse. Fiskeridirektøren foreslår videre at det er et krav om at fiskere som skal delta i denne gruppen er registrert i manntallsregisteret, og ber om tilbakemelding på om det skal stilles et særlig krav til hvilket blad fiskeren må stå på. Fiskeridirektøren viser til at fiske etter makrellstørje med stang kan være svært farlig, og ber om tilbakemelding på om det bør stilles tilsvarende krav som i merk- slipp og rekreasjonsfisket etter makrellstørje, nemlig

at det må være flere om bord under fisket. Fiskeridirektøren ber også om tilbakemelding på om det bør stilles særlige krav til kunnskap om fiske etter makrellstørje eller annen stor pelagisk fisk dersom det skal fiskes med stang.

Det er en forutsetning for å innføre en gruppe for småskala kystfartøy at Fiskeridirektoratet får bistand fra Havforskningsinstituttet, særlig når det gjelder fartøy som vil fiske med stang. Erfaring fra merk- slipp og rekreasjonsfisket tilsier at det i stangfisket etter makrellstørje er nødvendig å stille strenge krav til både utstyr og fisker for å sikre at sikkerheten til fisker og dyrevelferden til fisken ivaretas. Denne kompetansen har Fiskeridirektoratet ikke pr. i dag.

Dersom gruppen for fartøy som fisker med line videreføres ber Fiskeridirektøren om tilbakemelding på om det likevel skal opprettes en egen gruppe for småskala kystfartøy med en egen gruppekvote og vilkår som foreslått i dette avsnittet.

Fiskeridirektøren ønsker videre tilbakemelding på om det skal åpnes for at et svært begrenset antall fartøy på eller over 15 meter får anledning til å delta i dette fisket i småskala kystgruppen eller i en egen linegruppe der fartøyene også kan få adgang til å fiske med juksa eller stang. Fiskeridirektøren ønsker i såfall tilbakemelding på hvor stor kvote som skal avsettes til disse fartøyene og hvor mange fartøy. I utgangspunktet ser Fiskeridirektøren for seg at maksimalt to eller tre fartøy linefartøy på eller over 15 meter kan delta i dette fisket.

6.3.3 Gruppe for fartøy som fisker med line

Fiskeridirektøren viser til at erfaring fra fisket begynte i 2019 og frem til i dag tilsier at det å fiske etter makrellstørje med line i Norge er krevende. I 2020 besluttet Nærings- og fiskeridepartementet at fartøyet som fikk tillatelse til å fiske med line kunne søke om å få fiske kvoten sin med stang. Ett fartøy har søkt om dette og fått tillatelse til å fiske med stang i 2021.

Som vist i avsnitt 6.3.2 foreslår Fiskeridirektøren at gruppen for fartøy som fisker med line fjernes.

Fiskeridirektøren viser for øvrig til at det i 2021 var et linefartøy med tillatelse til å delta som måtte si fra seg plassen pga havari. Dette fartøyet har et ønske om å delta i fisket i 2022. Det kommer imidlertid ikke klart frem i tidligere høringsrunder hvorvidt fartøy som har måttet si fra seg plassen sin som følge av havari kan delta påfølgende år, dersom de to årene fartøyet har hatt opsjon på å delta i, ikke er «oppbrukt».

Dersom linegruppen ikke blir fjernet foreslår Fiskeridirektøren at tre fartøy som fisker med line får delta i fisket etter makrellstørje i 2022. Fiskeridirektøren foreslår at hvert av disse fartøyene får en fartøykvote på 6 tonn. Totalt utgjør dette et kvantum på 18 tonn makrellstørje til gruppen av fartøy som fisker med line.

Dersom et fartøy trekker seg etter at fristen for å sende over informasjon til ICCAT om hvilke fartøy som skal delta i fisket har gått ut, foreslår Fiskeridirektøren at kvoten til fartøyet som trekker seg fordeles mellom de øvrige fartøyene som skal delta i fisket etter makrellstørje i samråd med næringen

ICCATs forvaltningsplan for makrellstørje rekommandasjon 19-04 artikkel 83 medfører at 20 % av fartøy over 15 meter som fisker med line skal ha observatør om bord. For parter som har mindre enn 5 aktive linefartøy i fisket etter makrellstørje, er kravet at det skal være observatørdekning 20 % av tiden fartøyene er aktive i fisket. Med eksempelvis fire fartøy vil en fra norsk side legge til grunn at disse fartøyene til sammen må ha observatør om bord i minst 20 % av tiden fisket etter makrellstørje pågår. Observatøren på fartøy som fisker med line skal være en nasjonal observatør. I 2019 ble det brukt observatør fra Sjøtjenesten som nasjonal observatør og det ble lagt til grunn at kostnadene ville beløpe seg til kr. 2700 per døgn, med tillegg for reiseutgifter, og eventuelt for administrativ forpleining (kr. 520 per døgn) og ubekvem innkvartering (kr. 387 per døgn). Det legges til grunn at disse kostnadene vil kunne være noe høyere i 2022. Dersom Norge velger å fjerne gruppen for linefartøy og heller opprette en gruppe for småskala kystfartøy vil kravene til det å ha nasjonal observatør om bord fortsatt være til stede, men kun for fartøy over 15 meter som fisker med line. Kravet til dekning av nasjonal observatør vil være 20 % for disse fartøyene.

6.3.4 Rulleringsliste

Fiskeridirektoratet har tidligere lagt til grunn at dersom et fartøy som har fått opsjon på å delta i fisket i to år sier nei til å delta i fisket det første året, så bortfaller retten til å delta i fiske år nummer to også, og muligheten for å delta i fisket med opsjon på to år går videre til den neste på listen. Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som har takket nei til å delta på grunn av havari likevel skal ha en opsjon til å delta i fisket påfølgende år. Fiskeridirektøren legger til grunn at fartøy som har blitt solgt skal beholde sin plass på rulleringslisten slik at plassen på listen følger fartøyet og ikke eier av fartøyet. Fiskeridirektøren viser for øvrig til trekningslistene fra 2020, og foreslår at disse legges til grunn også for fisket i 2022 med de ekstra fartøyene som har meldt seg på etter at listene ble trukket. Dette innebærer at fartøy som får tilbud om deltakelse vil ha en opsjon på fiske etter makrellstørje i 2 år. Siden det er usikkert hvor stor makrellstørjekvoten blir i årene som kommer vil fartøyene ikke være garantert å få fiske makrellstørje i to år på rad

Fordi det er usikkert hvor stor kvoten blir fra år til år, kan Fiskeridirektoratet ikke garantere at et visst antall fartøy får mulighet til å delta i fisket i årene fremover. Dersom man i 2022 har mulighet til å benytte 5 fartøy som fisker med not under 40 meter, men kun fire i 2023, så vil fartøyene som ble trukket ut med nummer 1-4 i de tidligere nevnte trekningslistene fra 2020, kunne fiske begge årene, fartøy fem og seks vil kunne fiske i 2023 når fartøy en til fire ikke kan fiske lengre. I 2024 har fartøy 1-4 brukt opp sin rettighet, fartøy fem har ett år igjen, og fartøy seks har to år igjen. I tillegg vil de neste fartøyene på listen kunne få tilbud om å delta i fisket. Dersom et fartøy takker nei til å delta i fisket vil det havne nederst på listen. Fartøy som ikke har vært med i trekningen vil kunne melde seg på til fisket, men havner da nederst på listen.

Som beskrevet over har Fiskeridirektøren tidligere lagt til grunn at dersom et fartøy som har fått opsjon på å delta i fisket i to år sier nei til å delta i fisket det første året, så bortfaller retten til å delta i fiske år nummer to også, og muligheten for å delta i fisket med opsjon på to år går videre til den neste på listen.

Fiskeridirektøren forutsetter at det ovenforstående gjelder for linegruppen også dersom den ikke blir lagt ned.

Dersom gruppen for fartøy som fisker med line videreføres legger Fiskeridirektøren til grunn at rulleringslisten fra 2020, inkludert de fartøyene som er meldt på i ettertid, danner utgangspunkt for hvilke fartøy som velges ut til å delta i fisket i 2022. Fiskeridirektøren legger videre til grunn at tre fartøy som fisker med line får delta i fisket etter makrellstørje dersom linegruppen videreføres.

Dersom det ikke melder seg tilstrekkelig antall fartøy som er interessert å delta i fisket i 2022 i en gruppe foreslår Fiskeridirektøren at det, i samråd med næringen, vurderes om antall fartøy i en annen gruppe skal økes, eller om fartøykvoten til de andre fartøyene skal økes. Antall fartøy kan kun økes dersom fristen for oversendelse av fartøyinformasjon til ICCAT ikke har gått ut.

6.3.5 Prøver/Havforskningsinstituttet

Fiskeridirektoratet viser til ordningen som ble innført i 2021 om at fartøyene som utgangspunkt skal ha en forsker om bord og må søke Fiskeridirektoratet om unntak fra dette dersom det skulle bli nødvendig. Fiskeridirektøren viser i den forbindelse til at det for småskala kystfartøy etter regelverket i ICCAT ikke er krav om at det skal være nasjonal observatør om bord i fartøyet med mindre det fiskes med line. Fiskeridirektøren foreslår at Havforskningsinstituttet blir bedt om innspill på om havforsker skal være om bord eller ikke før vedtak fattes med mindre det dreier seg om småskala kystfartøy som ikke fisker med line. Fiskeridirektøren foreslår, som tidligere år, at fartøy som ikke har forsker om bord fra Havforskningsinstituttet kan pålegges å ta prøver på vegne av Havforskningsinstituttet.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre ordningen med å pålegge fartøyene å ha forskere fra Havforskningsinstituttet om bord for prøvetaking av fangst, slik at fartøy som vil delta må ha tilstrekkelig plass om bord til forsker fra Havforskningsinstituttet. Fartøy kan søke om unntak fra kravet om forsker, og Fiskeridirektoratet vil i den forbindelse innhente uttalelse fra Havforskningsinstituttet før vedtak fattes. Det foreslås også at fartøyet kan pålegges å ta prøver på vegne av Havforskningsinstituttet i de tilfeller der det ikke er en havforsker om bord. Fiskeridirektøren foreslår videre at kravet at en forsker fra Havforskningsinstituttet om bord ikke skal gjelde for småskala kystfartøy som ikke fisker med line.

6.3.6 Havneanløp og landing

Fiskeridirektoratet vil fortløpende vurdere kontroll av landinger av makrellstørje i 2022. Alle fartøy som får fangst av makrellstørje, må derfor straks varsle Fiskeridirektoratets FMC om fangsten. Dette gjelder også for fartøy som får bifangst. Videre må fartøyet senest fire timer før landing varsle om i hvilken havn størjefangsten skal landes.

Det følger videre av ICCATs forvaltningsplan at all fangst av makrellstørje skal landes i utpekte havner.

Kravet om landing i utpekt havn gjelder både fangst og bifangst. Fiskeridirektoratet kan peke ut flere havner i Norge dersom det er behov for dette. For at en norsk havn skal pekes ut, er det imidlertid nødvendig at havnen er lett tilgjengelig for inspektører fra Fiskeridirektoratet, og at disse kan gjennomføre kontroll av landinger der.

Videre foreslås det å videreføre muligheten til å lande størje i utenlandske havner, under forutsetning av at dette er havner utpekt i ICCAT. Dersom fartøy skal lande i slik havn, må det sende forhåndsmelding om havneanløp i samsvar med kravet i ICCAT.

Oversikt over alle utpekte havner i ICCAT finnes her:

<https://www.iccat.int/en/Ports.asp>

6.3.7 Bifangst

I reguleringen av fisket etter makrellstørje i 2021 er det avsatt en relativ stor andel av kvoten avsettes til uunngåelig bifangst. Som følge av en stadig økning av observasjoner av makrellstørje i norske farvann er risikoen til stede for at det utilsiktet kan bli tatt store mengder størje som bifangst i fisket etter andre arter. Fiskeridirektoratet mener derfor det er viktig at det avsettes et relativt høyt bifangstkvantum av makrellstørje i 2022. I 2021 ble det avsatt 15 tonn til bifangst av makrellstørje i fiske etter andre arter. Av dette er 8 tonn bifangst makrellstørje registrert.

Fiskeridirektoratet foreslår at kvote til bifangst settes til 15 tonn i 2022, med andre ord det samme som i inneværende år. Bakgrunnen for dette er at selv om bifangsten i 2021 er godt innenfor avsatt kvantum, har Fiskeridirektoratet fått meldinger som tyder på at det er mye bifangst av makrellstørje som ikke blir registrert. Dersom det estimeres at avsetningen til bifangst av makrellstørje i fisket etter andre arter ikke vil bli fisket opp, vil Fiskeridirektoratet anbefale for Nærings- og fiskeridepartementet at deler av kvoten overføres til fartøyene som har fått tillatelse til å delta i direktefisket etter makrellstørje. Fiskeridirektoratet vil stoppe fisket når den norske totalkvoten er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektøren foreslår at bifangstavsetningen settes til 15 tonn i 2022.

Som følge av en endring i ICCAT-reguleringen åpnet Nærings- og fiskeridepartementet for at fartøy som får bifangst av makrellstørje i 2019 kan omsette og få betalt for denne.

Forutsetningen er at det ved fiske etter andre arter kun er tillatt å ha inntil 10 makrellstørje i den enkelte landing. Bifangsten kan likevel ikke overskride 20 % i vekt av den totale fangst om bord ved landing.

Fiskeridirektoratet har informert om regelendringen på sine nettsider, og har også tatt kontakt med næringen for å få spredt informasjonen om regelendringen. Likevel får direktoratet fortsatt tilbakemeldinger om at det er mange som ikke kjenner til regelendringen, og det går rykter om at makrellstørje dumpes. Fiskeridirektøren understreker at det er viktig at all død eller døende fangst landes. Når det gjelder makrellstørje vil landinger av bifangst også bidra til å gi viktig informasjon om bestanden, noe som igjen styrker Norges posisjon når det forhandles om kvoteandeler i ICCAT.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre bifangstregelen som innebærer at fartøy som får bifangst av makrellstørje kan omsette og få betalt for denne. Forutsetningen er at det ved fiske etter andre arter kun er tillatt å ha inntil 10 makrellstørje i den enkelte landing. Bifangsten kan likevel ikke overskride 20 % i vekt av den totale fangst om bord ved landing

6.3.8 ICCAT-fangstdokumenter

Ved fangst av makrellstørje skal ICCAT-fangstdokument fylles ut, og det er utviklet en egen elektronisk portal for utstedelse av slike fangstdokumenter. De ulike handelsledd fra fisker til eventuell eksportør vil kunne få tilgang til portalen, slik at de kan logge seg inn og registrere opplysningene elektronisk. Fiskeridirektoratet kan også bistå med dette. Videre må dokumentet godkjennes av direktoratet for å være gyldig. Omsetning uten gyldig fangstdokument er ikke tillatt, jf. forskrift 20. mars 2009 nr. 332 om fangstdokumentasjon for makrellstørje, storøyet tunfisk og sverdfisk. Kravet om fangstdokument gjelder også for bifangst som omsettes.

6.3.9 Forskning

6.3.9.1 Merk- slipp og rekreasjonsfiske

Fiskeridirektøren viser til inneværende års merk- slipp og rekreasjonsfiske etter makrellstørje som har bidratt til en mengde observasjoner, samt merking, både spaghetti- og satelittmerker, og viktige prøver av makrellstørjer. Fiskeridirektoratet har hatt svært tett dialog med både Havforskningsinstituttet og merk- slipp og rekreasjonsfiskerne, og opplever en høy grad av profesjonalitet blant alle parter. Fiskeridirektøren mener derfor at årets merk- slipp og rekreasjonsfiske er og har vært et viktig bidrag når det gjelder forskning på makrellstørje, og registrerer at Havforskningsinstituttet stiller seg positiv til fisket og anbefaler et tilsvarende fiske i 2022 med noen justeringer når det gjelder påmelding, oppgradering mv. Målet er å gjøre merk- slipp og rekreasjonsfisket mindre arbeidskrevende for både Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet.

ICCATs forvaltningsplan for makrellstørje stiller strenge krav til slikt fiske (ICCAT rekommandasjon 19-04 paragrafene 39-47, <https://www.iccat.int/Documents/Recs/compendiopdf-e/2019-04-e.pdf>). Blant annet er det krav om at hvert fartøy som skal delta må ha særskilt tillatelse fra nasjonale myndigheter, at fartøyene i størst mulig utstrekning skal slippe ut igjen levedyktig størje, at fartøy i utgangspunktet ikke kan lande mer enn en størje per dag, og at størje tatt i disse fiskeriene ikke kan omsettes, men skal trekkes fra kvoten. I tillegg skal fangstdata på all makrellstørje som fanges i dette fiskeriet registreres og sendes til sekretariatet i ICCAT. For å sørge for mest mulig fleksibilitet, og hindre at et lag ikke kan fiske fordi det ikke har tilstrekkelig med mannskap, foreslår Fiskeridirektøren å videreføre mannskapspoolen fra 2021 til 2022. Denne mannskapspoolen består av alle de som får tillatelse til å delta i fisket, uavhengig av om de deltar i lag eller ikke. Deltakerne i mannskapspoolen er delt inn i ulike grupper, henholdsvis gruppe 1 (de med mest erfaring), gruppe 2 (de med nest mest erfaring) og gruppe 3 (de med minst erfaring i denne sammenheng). Fiskeridirektøren anbefaler videre at alle som er registrert i mannskapspoolen i 2021 også vil være godkjent for fiske i 2022. Det innebærer at medlemmene i mannskapspoolen ikke vil få sine kvalifikasjoner vurdert på nytt, med mindre de ønsker å få vurdert om de kan rykke opp til en «høyere» gruppe enn den de er

plassert i. En slik videreføring vil spare Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet for mye arbeid. Fiskeridirektøren legger imidlertid til grunn at alle som skal delta i merk- slipp og/eller rekreasjonsfisket i 2022 må melde seg på på nytt, og delta i fisket gjennom et lag, slik som i 2021.

Fiskeridirektøren ser videre for seg å videreføre ordningen der hvert lag får tillatelse til å lande en makrellstørje til «matauk», og at makrellstørjen som ellers fanges skal merkes med «spaghettimerker» og slippes ut igjen. Størje som er død eller døende skal uansett tas med til land, selv om laget allerede har landet en makrellstørje. Havforskningsinstituttet skal varsles om alle landinger av makrellstørje i forkant, og få mulighet til å ta prøver. Havforskerne har problemer med å få tatt alle de prøvene de ønsker å ta av makrellstørjen som fanges av yrkesfiskerne, fordi disse prøvene vil kunne gjøre at det blir vanskeligere å selge makrellstørjen. Fiskeridirektøren forstår det slik at prøvene som skal tas ikke vil forringe kvaliteten på fisken, men at det her er snakk om deling av fisk på en slik måte at den, ut fra markedsmessig hensyn, vil bli mindre attraktiv. Dersom havforskerne får mulighet til å ta disse prøvene fra fisk landet av merk- slipp og rekreasjonsfiskere vil det kunne bidra med viktig kunnskap som ellers er vanskelig tilgjengelig.

Fiskeridirektøren mener at det i merk- slipp og rekreasjonsfisket etter makrellstørje bør settes av to kvoter, tilsvarende inneværende år: En kvote der fangst av makrellstørje som går til matauk avregnes, og en kvote der makrellstørje som er død eller døende i forbindelse med merking avregnes. Fiskeridirektøren legger for øvrig til grunn at merking med «spaghettimerker» forutsetter at de som skal merke makrellstørjen får tillatelse til dette av relevante myndigheter. Dersom slik tillatelse ikke gis er det kun alminnelig rekreasjonsfiske etter makrellstørje som kan gjennomføres. I 2020 var det kun tillatt å lande en makrellstørje til matauk pr. rekreasjonsfiskelag. Fisket ble stoppet for den enkelte båt når båten hadde fisket og landet fisken til matauk, med mindre laget deltok i merk- og slipp ordningen eller ble oppgradert så det kunne delta i merk- og slipp ordningen. I den forbindelse bemerker vi at fisken som landes til matauk gir viktige prøver til Havforskningsinstituttet, og det vil i dette fisket fortsatt være et vilkår for deltakelse at Havforskningsinstituttet får ta prøver av fangsten. Det gjøres for øvrig oppmerksom på at det følger av ICCAT regelverket at en merk- og rekreasjonsfiskebåt kun kan lande en makrellstørje pr. dag.

Fiskeridirektøren foreslår at det avsettes et kvantum på seks tonn makrellstørje til rekreasjonsfiske etter makrellstørje. Fiskeridirektøren foreslår videre at det avsettes to tonn makrellstørje til makrellstørje som dør eller er døende i forbindelse med merk- og slippfiske etter makrellstørje. Totalt avsettes det åtte tonn til rekreasjons og merk og slippfisket etter makrellstørje.

Fiskeridirektøren foreslår videre kravene for deltakelse i all hovedsak tilsvarer kravene for deltakelse i 2021. Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av «mannskapspoolen» på en slik måte at de som allerede er i «mannskapspoolen» ikke må få vurdert kvalifikasjonene sine på nytt, med mindre de ønsker å rykke opp til en «høyere»(bedre kvalifisert) gruppe. Mannskap i «mannskapspoolen» godkjennes for rekreasjonsfiske etter makrellstørje og kan delta som mannskap i hvilket som helst av lagene som velges ut. Lag defineres av hvem som er teamansvarlig. Det er et krav at en teamansvarlig alltid er om bord i båten under fiske/merking. Hvert lag får fiske en makrellstørje til «matauk». Makrellstørjen som landes av

rekreasjons og merk- og slippfiskerne kan ikke omsettes. Havforskningsinstituttet skal alltid informeres om landing av størje, slik at de får mulighet til å ta prøver.

Fiskeridirektøren foreslår videre at merk- og slippfiskelag som fisker makrellstørje, utover den ene som kan landes, skal merke størjen med «spaghettimerker», slik at man kan skaffe seg økt kunnskap om bestanden. Merkingen forutsetter at de som skal merke makrellstørjen får tillatelse til dette av relevante myndigheter. Død og døende makrellstørje skal tas med til land. Dersom slik tillatelse ikke gis er det kun alminnelig rekreasjonsfiske etter makrellstørje som kan gjennomføres, og dette fisket vil da bli stoppet for den enkelte båt når båten har fisket og landet en makrellstørje til matauk. Havforskningsinstituttet skal få mulighet til å ta prøver av fangsten.

Fiskeridirektøren bemerker for øvrig at et merk- og slippfiske etter makrellstørje kun vil kunne gjennomføres dersom Havforskningsinstituttet har midler til å bistå med dette fisket. Grunnen til dette er at det er en forskningsinstitusjon som må være ansvarlig opp mot Mattilsynet når det gjelder merkeprosjekt. Fiskeridirektoratet ser det også som usannsynlig at et rekreasjonsfiske kan gjennomføres dersom Havforskningsinstituttet ikke har anledning til å bistå i dette fisket da erfaring fra de siste årene tilsier at det kreves en særlig kompetanse i forbindelse med utvelgelse av fiskere og utstyr og i forbindelse med oppfølging av fisket. Pr. i dag har Fiskeridirektoratet ikke opparbeidet seg denne kompetansen enda. Fiskeridirektoratet viser til at Havforskningsinstituttet har gjort et helt uvurderlig arbeid opp mot merk- slipp og rekreasjonsfisket etter makrellstørje de siste årene, og er en stor del av grunnen til at dette fisket har vært en suksess.

6.3.9.2 Levendelagring

Mulighet til å levendelagre makrellstørje vil kunne ha markedsmessige fordeler, blant annet ved at man ikke «oversvømmer» markedet med makrellstørje for de tilfeller der det blir tatt flere fangster av størje i løpet av kort tid.

Fiskeridirektøren foreslår at det også i 2022 avsettes 18 tonn makrellstørje til forskning på levendelagring av makrellstørje.

6.3.10 ICCAT

Som nevnt gjennomføres årsmøtet i ICCAT i november 2021.

Fiskeridirektøren legger til grunn at fisket etter makrellstørje i 2022 reguleres i samsvar med ICCATs vedtak i årsmøtet i november 2021, og ICCAT-reguleringene forøvrig.